

FILE COPY ONLY
DO NOT REMOVE

Clowns
(M. Argenti)

ל י צ י ם

מ ח ז ה מ ב ד ח

מאת: מרצ'לו ארג'ילי
תרגם ועבד: משה גורלי
ציורים: מ. אליחי
מנגינות: ה. צבי גדל

ה נ פ ש ו ת

פנטלונה, איש עשיר וממציא
בומבורהונה, קפטן, קצין משטרה
ארלקינו, ליצן מנומר, גבה, רזה וזריז
סטנטרלו, כבד תנועה, אטי בהלוכו
פולצ'ינלה, מהיר תנועה וחפיסה, פקח ומבדח
קולומבינה, מרבה דבור כנואמה זריזה ובעלת המצאות
סמרלדינה, רשלנית ואטית בדבורה הכתנועהוהיה
רוזאורה, תמירה וגנדרנית
כריגלה, חושב ומדבר לאטו, כשמחרגש - מגמגם.

ל י צ י ם

(לפני המסך המורם)

קולומבינה: (מופיעה לפני המסך) ערב טוב,

ידידי היקרים! ערב טובו האם
אינכם מכירים אותי? הלא אני
(משתחוה, אך אינה מגלה שמה)

הגעתי הנה עם חברי המשחקנים,

"המטלות", המפרסמות, מארץ

איטליה. מסרת היא אצלנו,

מסרם מאבות אבותינו, לגדוד

על פני ארצות. - ולהציג...

אכן, לראשונה אציג אני את

עצמי לפניכם. שמי -

קולומבינה.

סמרלדינה: (מופיעה וחוזרת בחפזון)

נערה נאה בעלת בינה ואני

אַרְלֵקִינוּ הִיָּה רַעֲב. הַלֵּךְ וּלְוֶה
 סוֹלְדוֹ אֶחָד אֲצֵל פְּנַטְלוֹנָה. קָנָה
 לַחֲמִינָה וּשְׁבַר רַעֲבוֹנוֹ. אֵךְ
 לַהֲחֲזִיר אֵת הַסּוֹלְדוֹ אֵין יָדוֹ
 מִשָּׁגָת, הֲלֹא קִבְּצָן הוּא, עֲנִי
 וְאֲבִיוֹן.

סמרלדינה: ובכן, מה קרה?
 קולומבינה: מה קרה ובכן?
 פולצ'ינלה: התפרץ פנטלונה אל
 ביתו של ארלקינו, פשט
 מעליו את בגדו היחיד...
 קולומבינה וסמרלדינה: (יחד) מסכן
 ארלקינו, מסכן... ובכן, מה
 קרה הלאה?
 פולצ'ינלה: זאת תראו חכהו במו
 עיניכם. או-הו, שומע אני
 צעדים וגם קולות. הבה
 נסתלק חיש...
 (מסתלקים בחפזו. המסך עולה)
 פנטלונה: (מדבר בכוון אל הקלעים)
 כן, כן, ארלקינו, לא ארשה
 לך לרמותני.
 אני לוקח את חליפתך בערבה
 עד שתחזיר לי את הסולדו.
 ארלקינו: (מאחורי הקלעים) אני

שמי סמרלדינה (משתחוה)
 פולצ'ינלה: (נכנס ונדחה בין שתיהן)
 סמרלדינה, קולומבינה
 דינה-בינה,
 גילה-רנה,
 רגל במחול נרימה.
 (נוטל יד ימינה של קולומבינה,
 יד שמאלה של סמרלדינה, ויוצא
 במחול, אך מפסיק באמצע) אה,
 סליחה, שכחתי להציג את עצמי,
 קהל נכבד, שלום לכם וערב טוב.
 שמי פולצ'ינלה - אמן סלהו
 (קופץ ומתהפך)
 קולומבינה: פולצ'ינלה, האם ראית את
 פנטלונה?
 פולצ'ינלה: אל נא חזכירי לי את
 פנטלונה קולומבינה!
 פנטלונה: (קולו נשמע מאחורי הקלעים)
 כן, אני כאן, מי קורא לי?
 פולצ'ינלה: הנה את רואה, למקום
 שפנטלונה בא, שם שד ושבר, אסון
 נדבר.
 סמרלדינה: מה קרה שוב?
 קולומבינה: משהו שוב קרה?
 פולצ'ינלה: לא קרה ולא חמה. פשוט

ראשו) לא, לא אצא מן החביתו
איני רוצה להיות לצחוק
לבריות.

פנטלונה: הוי, ריקא - קוקורינא,
קופץ אל החבית כמו תרנגול,
ח-ח-ח

ארלקינו: אדון פנטלונה, אל תעזבני
ככה, בלי בגדו כשאריות, מיד
אחזיר לך את הסולדו.

פנטלונה: מוטב לך לשבת בכלא משבת
בחבית, ארלקינו. נוסף על כך
תמצא בחברה טובה - של
עכברים ועכברושים. אני הולך
אל הקפטן בום-בור-דו-נהו
(יוצא)

ארלקינו: הנה נפלתי בפחו גרוע

מזה - בחבית, ועם שמלת
סבחה עוד מעט יבוא הקצין
בומבורדונה, והוא גרוע
מפנטלונה. צריך להמלט.
(משתדל לצאת מן החבית)

אה, הקהל, איזה קהל! אני
מתביש. לעולם לא אצא מכאן.
והכל בגלל סולדו אחד. לא
הכל בגלל קמצנותו של פנט-

מתחנן לפניך, אדון פנטלונה,
השב לי את חליפת היחידה! אין
לי אחרת, אין. אה, אני האמללו
פנטלונה: אין דבר, ארלקינו ריקא,
תלמד להחזיר חובות. והלא
נשארה לך עוד שמלתה של סבתה.
ח-ח-ח! צא לטיל בה ברחובות
העיר!

ארלקינו: אני מתביש להראות כך
לפני הבריות. אנא -

פנטלונה: (מחקה את קולו) אנא-אנא
יודע אתה לאן אני הולך? אני
הולך ישר את הקפטן בומבורדונה,
מפקד המשטרה. אניד לו שיכלא
אותך בחא אפל עם עכברים בבית
הכלא.

ארלקינו: (עולה על הבימה לבוש
שמלה ארכה ומצחיקה, על ראשו
כפנת. הוא הולך ומועד מדי
פעם, בנסותו להרים את שולי
השמלה) לא, לא, אדון פנטלונה
אל תכלא אותי! (בהרגישו בצחוק
בקהל) הוי, איזו בושה! רץ
ומתחבא בחור החבית) לא אצא
מן החבית! (מן החבית מזדקר

קולומ...בינה

סמרל...דינה

פולצ'י...נלה

וברי...גלה

גם רוזאורה - אמן סלה

סמרלדינה: מי זה בחוך החבית?

הביטו, הביטו! (ארלקינו

שהציץ מחבא בחבית)

כלם: (רצים ומטובבים את החבית

א...אר...ל...ל...קיננו!

ארלקינו!

קולומבינה: ארלקינו, מה אתה

עושה כאן? משחק חדש?

סטנטרלו: ארלקינו, אתה משחק בדג

מלוח בחבית?

בריגלה: ארלקינו, ז...ז...זבובים

אתה ממ...ממית?

ארלקינו: אני שבוהי באן, לויחי

אצל פנטלונה סולדו לקנות

לחמניה, וכשלא היה לי להחזיר

לכילי את הסולדו, לקח ממני

את חליפתי היחידה. הוא הלך

לקרא לבומבורדוניה!

קולומבינה: לכלא את ארלקינו עבור

לונה, שכל תיום רק כסף מונה.

(נותן קולו בשיר):

הוי, אסון, הוה שד נשבר!

מי יציל? לאן אביט?

איר אצא מזה תקבר?

איר אבנה מן החבית?

ארלקינו, ארלקינו,

אל בכה, אל דמעו!

הסתכל שמאלה, ימינה,

האמן - יבוא האוח!

(על הבימה עולים פולצ'י-

נלה, קולומבינה, בריגלה,

רוזאורה וסמרלינדה,

אוחזים זה ביד זה, שרים

ורוקדים. המנגינה בעמ'

כלם: אנו מס-מסכות,

אנו עלי-עליזות

קולומבינה

סמרלדינה

פולצ'ינלה

בריגלה

גם רוזאורה - - -

אנו נסתו-נסחובב

אנו נסתו-נסחובב

סולדו אחד, זאת יכול רק

פנטלונה פכילי!

פולצ'ינלה: אך למה תשב בחביה כגלם

ותחכה עד שיבוא לאסר אותך?

ברח!

ארלקינו: ברח אך במה? בשמלה הזאת?

(בקול בוכים) אוי, אני המסכן,

יאסרוני ויכלאוני בתא אפל

עם עכברים.

סטטרלו: ובכן

בריגלה: צריך

קולומבינה: לעזר

סמרדינה: לידיד

פולצ'ינלה: בעת

רוזאורה: צרה.

ארלקינו: חפדו אותי בסולדו אחד.

כלם: (מחפשים בכיסים, באכזבה)

אין... אין.

קולומבינה: אל יאוש, ארלקינו! היה

בטוח, שנציל אותך. נחשב רגע,

מה אפשר לעשות? (דומיה)

בריגלה: אני חו... חושב

סנטרארלו: כסף אין לנו... לברח

בשמלה אי-אפשר...

כלם: אי-אפשר...

ארלקינו: אנא, אנא, הזדרזו, כי

עוד מעט יחזר פנטלונה עם

בומבורדונה, ואז...

פולצ'ינלה: הסו - הס, מצאתי!

בריגלה: מה מצאת?

פולצ'ינלה: ישו יש עצהו ארלקינו

הלא נחנץ לך בגד, נכון?

ארלקינו: נחנץ, נחנץ, הזדרזו,

רעי, הזדרזו!

פולצ'ינלה: ובכן, נרוץ, למה

להתמחמה? נרוץ ונביא

לארלקינו בגד!

כלם: נרוץ ונביא, נרוץ ונחזר מהר.

(רצים ויוצאים)

ארלקינו: חזרה לכם, רעי, חזרה.

אה, כמה טוב לו לאדם כשיש

לו ידידים נאמנים! הם בעזרו

לי להמלט מידי הרשע. מעניין,

איזה מין בגד יביאו לי!

אולי בגד חג, עם שרוולים

רחבים? אה, כמה הייתי רוצה

ללבש פעם בגד יפה, כזה חגיגי

(עושה תנועות, כאלו מישר

חליפה, ומרגיש בשמלה שעליו)

הוי, כמה זה נורא! מוטב

קולומבינה: חכו, תכו חבריה, מצאתי

יש עצה ויש מוצא!

בריגלה: מ... מצאת?

ארלקינו: איזה מוצא? דברי מהר.

כלם: יש עמי חוט ומחט, הרעיון

אולי יראה לכם לראשונה טפשי,

אבל למה לא ננסה? מוטב לנסות

מלהכלא בכלא. ובכן, אנסה

לחפר חליפה מהמטליות!

כלם: חליפה מהמטליות?

ארלקינו: האינך משטה בי, קולומבינה?

כיצד אלבש חליפה מטלאים?

פולצ'ינלה: (נעלבת) לפי רצונך

ידידי. אני רואה, שביח

הכלא וחליפת-פסים מנמרת של

אסיר מוצאים חן בעיניך יותר.

ארלקינו: לא, לאו רק לא בית הכלא!

תנו לי מהר את המטליות,

חבריה, מהרו אנסה בעצמי

לחפר את הבגד. הוודרו, הוודרו

נא!

פולצ'ינלה: הנה זה מוצא חן בליני,

ארלקינו בן-החילו בבקשה, קח

את המטלית שלי. היא אדמה,

צבע של גבורה! (מושיטה לו

לשוב ולהתכנס לחור החבית.

כאן לפחות איש לא יראני...

אזהו, הנה חוזרים רעי.

(נכנסות כל המסכות, עצבות

ומשפלות-ראש, כל אחת מחזיקה

בידה מטליח צבעונית).

ארלקינו: מה קרה? למה אתם עצבים?

ואיפה חליפה בשבילי?

קולומבינה: ארלקינו, תביבי, כמה צר

לי! מצאתי בביחי רק זאת...

(מראה לו מטליח צבעונית)

פולצ'ינלה: ארלקינו, הלא יודע אתה

שגם אני אביון פמון, הבית

ריק. חשבתי שאצליח למצא

משהו בשבילך, אבל לא מצאתי

דבר מלבד זאת....

(מראה מטליח צבעונית)

ארלקינו: נאחה סטנטרליו? נאח סמל-

דינה ורוזאורה?... לא מצאתך

בשבילי בגד? (כלם עומדים

חפויי-ראש, כשבדיהם המט-

ליות הצבעוניות) ולא שום

דבר אחר? איזה אסון! הלא

עוד מעט וישוב פנטלונה עם

הקפטן בומבורדונה.

את המטליח).

ארלקינו: תודה, קולומבינה, תודה.
סטנרלו: ואני נותן לך מטליח צהבה
צבע של שמחה.

ארלקינו: תודה, סטנרלו, תנו
מטליח, ובלבד שאצליח להמלט
מהר.

סמרלדינה: שמחה ועצבות מתחלפות
תדיר, קח אפוא גם מטליח
שחורה זו.

קולומבינה: אך לעולם צריך לקוות
ולהאמין, ארלקינו. התקוה
מפיחה בנו רוח-אמונה - צבע
התקוה זרק, קח, ארלקינו!
רוזאורה: וגם מטליח ורדה, ארלקינו,
אני פשט אוהבת צבע ורד.
הוא כה עדין!

בריגלה: הבאתי לך, ארלקינו, מטליח
חומה, חומה.

ארלקינו: תודה לכם, רעים, תודה.
רבהו עתה תיש למלאכה! (מתחיל
תופר במהירות) ואתם עמדו.
נא על המשמר, להודיעני אם
מחקרב פנטלונה.

פונצינלה: אני עומד על המשמר,

ארלקינו, אך אתה תזדרזהו

ארלקינו: הנה עוד קעט והמלאכה
תשלם. אמנם לא יהיה בגד זה
מן המפארים... אך אין דבר...
הנה אלבשנו. (מתכנס לתוך
החבית. כעבר דקה עפות מחוכה
השמלה, הכפנת, עוד רגע -
ומתגלה ארלקינו בבגדו החדש).

קולומבינה: איזה יפיו!

פולצינלה: יפיו של בגדו נפלא!
מעולם לא ראיתי כמותו.

רוזאורה: ארלקינו, הלא אתה פאלו
ירדת מן הירח!

סמרלדינה: אכן תכם אתה גפקח!

סטנרלו: ארלקינו, הלא אתה מסכן
כמו קבצן! טלאי על גבי טלאי!
בטלן!

קולומבינה: אין לך טעם, סטנרלו,
זהו בגד מקורי, מיחד במינו,
אין כמוהו בעולם כלו, לא
לבש דוגמתו לא מלך ולא אציל,
לא ארי ולא פיל.

סמרלדינה: שום חיש בעולם לא המציא
חליפה נאה יותר!

בריגלה: (בהחרגשוח) ומממ... מלבד

זאת איננו לא יכיקיכיקיכיר
אותך בבבבגד זזזזה.
ארלקינו: באמת? אם כן, לאולם לא
אפשט אוחו!
(ארלקינו מניח מכסה על החבית,
קופץ ועומד עליו. כל החבריה
סביב לו שרים ורוקדים)
כלם: (שרים) ארלקינו, ארלקינו,
אל בכה, אל דמעו!
הסתכל שמאלה, ימינה,
האמן - יבא האות!
(נכנס פנטלונה בלויח בום-
בורדונה, המחזיק בידו חבילה)
פנטלונה: סורי, הפוחזים, סורי
הצדה! קפטן בומבורדונה, כאן
נמצא ארלקינו הרמאי, שצריך
לאסרו. (כלם מתפזרים, וביניהם
מתערב ארלקינו)
בומבורדונה: איה הרמאי, איהו?
פנטלונה: (נגש אל החבית) השארתי
בחבית. הוא היה בשמלה ולא
יכל למלט. מוזר החבית לא
היתה מכסה.
פולצינלה: ודאי קר לו, למסכן,
ונעל את פתח הדלת.

בומבורדונה: מלי הלצות! הוא נמצא
כאן, אתה יומר? (מקיש בחבית)
הי פוחז, צאו אל חתעקש.
האם נחפש? (מסיר את המכסה)
איה הנער שצריך לאסרו? האם
אתה מהתל מי, אדון פנטלונה?
פנטלונה: האם לא תראהו? הלא הוא
בחבית! (נגש ומציץ לתוך
החבית) הוא... הוא... בודאי
נמלט, ברח.
בומבורדונה: (בחדנות) הם... נמלט,
אתה אומר, כך, בשמלת סבתא...
פנטלונה: אני נשבע, רק לפני שעה
קלה היה כאן. הי, האם לא
ראיתם כאן בחורון בשמלת אשה?
קולומבינה: מה הוא מדבר, אדון
פנטלונה? בחור בשמלת אשה?
היתכן כדבר הזה? אתה מהתל
בנו, אדון פנטלונה. בעד
הלצות כאלה מקבלים מהקפטן
בומבורדונה מנה הגוינה.
בומבורדונה: (מאיט על פנטלונה)
איה אפוא הנער שצריך לאסרו?
יש נער או אין נער?
פנטלונה: מוזר... הוא אינו כאן,

אבל הוא היה.

ארלקינו: הוא אומר, אדוני, שאתה

טפש.

בומבורדונה: (בוזעם) ובכן, סתם כך

פולצינלה: נכון, נכון, הוא מעז

הטרדת אותי. ועוד דרשת שאסחב

להעליב את הקפטן.

חבילה עם בגדי אסיר, הודעתי

סטנטרלו: ועוד מדבר על בחורון

בביח-הכלא שאביא אסיר, ואני

בשמלה.

מכרח להביאו, ויהי מה!

בומבורדונה: (בכעס על פנטלונה)

ארלקינו: (בשנותו את קולו) אין

כזה טפש אני בעיניך? סחבת

בכירה כי אם לאסר את אדון

אותי הנה, ועתה עוד מעליב

פנטלונה.

אותי? אני חוסר אונתך!

פנטלונה: מי העס לומר זאת?

פנטלונה: הצפהו לא פתה עם חכמתך

סטנטרלו: קפטן בומבורדונה.

המפקדת חוסר אותי! באיזה

כלם: ודאי, קפטן בומבורדונה

שם אקרה לך?

הוא ולא אחר.

בומבורדונה: מה? מה הוא אמר?

פנטלונה: (מחקצף, פונה לכל הצדדים

רוזאורה: הוא אמר: "אני יורק

נחלל בבריגלה) כיצד תעז?

עליך".

אזניך לא שומעות, מה שפיך

בומבורדונה: הנה, ככה תדבר?

מדברו מה תעמוד כמו גלם?

לירק על קפטן נו, אני

אצוה לקפטן בומבורדונה לאסר

אלמד אותך פרק בדרך-ארץ.

אונתך, האם אתה חרש?

אני אוסר אונתך על פגיעה

בריגלה: (בלחש ובפחד) אנננ...ני

בכבוד אישיות רשמית בשעת

לא אממממ...מרחי ממממ...-

מלני תפקידה.

מלה...אננני.

פנטלונה: הסר מעלי את זדיך! אני

בומבורדונה: (מדבר יחד עם בריגלה,

מוחה בכל חוקך...

בפנותו למסכות) מה הוא

בומבורדונה: מה, אתה מעז להתנגד

מדבר, מה אמר?

בכח לחק? עבור זה השלם כפל

קפלינסו קדימה צעדו תלבשת

האסיר תהיה בדיוק לפי מדו-

תין. (סוחר את פנטלונה

המתנגד לו, ומוציאו מן הבמה)

קולומבינה: הינד, ארלקינו חפשי!

פולצ'ינלה: הפנטלונה המילי נכלא

בכלא!

סטנטרלו: זה מגיע לו עבור קמצנותו

ואגזריו-והו.

ארלקינו: הוי, רעי הטובים, תודות

לכט אני חפשי המשחרר.

רוזאורה: ויש לך בגד, שאין דומה

לו בכל העולם!

סמרלדינה: למשפחה המסכות נחוספה

מסכה עליזה של שחקן, ליצן

ארלקינו!

כלח: יחי ארלקינו ידידנו הידד!

(שרים ורוקדים)

אנו מס-מסכות

אנו עלי-עליות,

קולומבינה

סמרלדינה

פולצ'ינלה

ופריגלה

גם רוזאורה----

ארלקינו: וארלקינו הליצן!

כלם: אנה נסתו-נסתובב,

אנו נסתו-נסתובב.

קולומבינה

סמרלדינה

פולצ'ינלה

ופריגלה, גלה, גלה,

גם רוזאורה - אמן סלה!

ארלקינו: (צועד אל הקהל):

ארלקינו הליצן!

(המסך)